

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

A TÖBBSÉGÉBEN MAGYARLAKTA TELEPÜLÉSTERÜLETEK FÖLDRAJZA

A Kárpát-medencei magyar tömbös településterületek társadalmi-
gazdasági helyzetének elemzése

6. fejezet: Az egyes tömbök leírása

Tisza menti tömb

Nemzetstratégiai Kutatóintézet

Budapest, 2024

Jelen dokumentum A TÖBBSÉGÉBEN MAGYARLAKTA TELEPÜLÉSTERÜLETEK
FÖLDRAJZA – A Kárpát-medencei magyar tömbös településterületek társadalmi-
gazdasági helyzetének elemzése
című kutatás eredményeit összefoglaló jelentés 6. fejezetének része

Kiadja a Nemzetstratégiai Kutatóintézet

Felelős kiadó: Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke

Minden jog fenntartva ©
A kutatásban közreműködő személyek ©

Kutatásvezető: Péti Márton

Szerkesztette: Péti Márton, Borbély Mátyás, Szász Jenő

Írta: Péti Márton, Borbély Mátyás, Mozga Gábor, Szász Jenő

A 6. fejezet elkészítésében közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Nagy Szabolcs,
Megyesi Zoltán, Mozga Gábor, Szabó Balázs

Szöveggondozásban közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Mozga Gábor,
Borbándi Erik, Gáspár Milán

Ábrászerkesztésben közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Lovász Gergely,
Szabó Balázs

Táblázatszerkesztésben közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Lovász Gergely

ISBN 978-615-5639-53-1

Tartalom

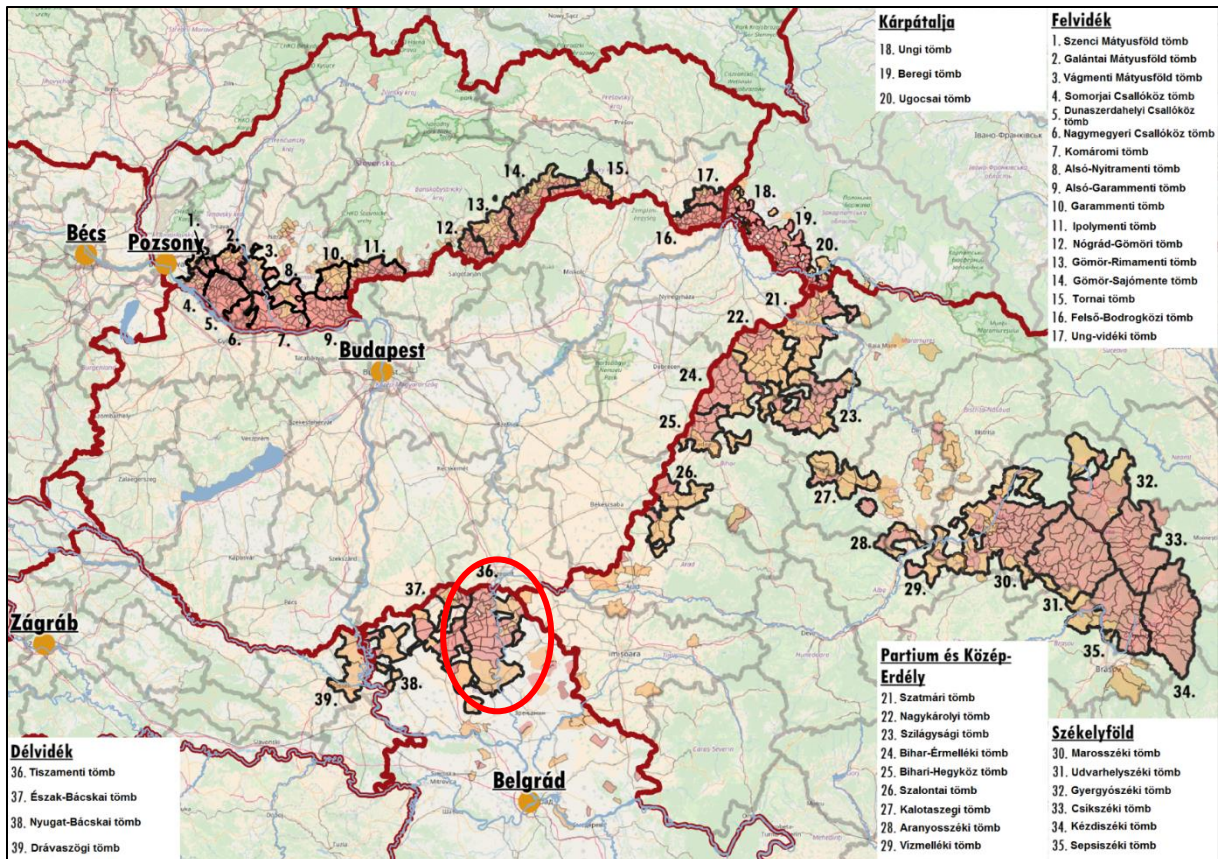
1. A térség főbb jellemzői	4
1.1 Elhelyezkedése.....	4
1.2 A térség települései	6
2. A térség társadalmi-gazdasági alapmutatói	8
2.1 Demográfia	8
2.2 Oktatás	12
2.3 Munkaerőpiac.....	15
3. A térség egyéb elérhető mutatói.....	16
3.1 Egészségügy	16
3.2 Gazdaság, munkaerőpiac.....	16

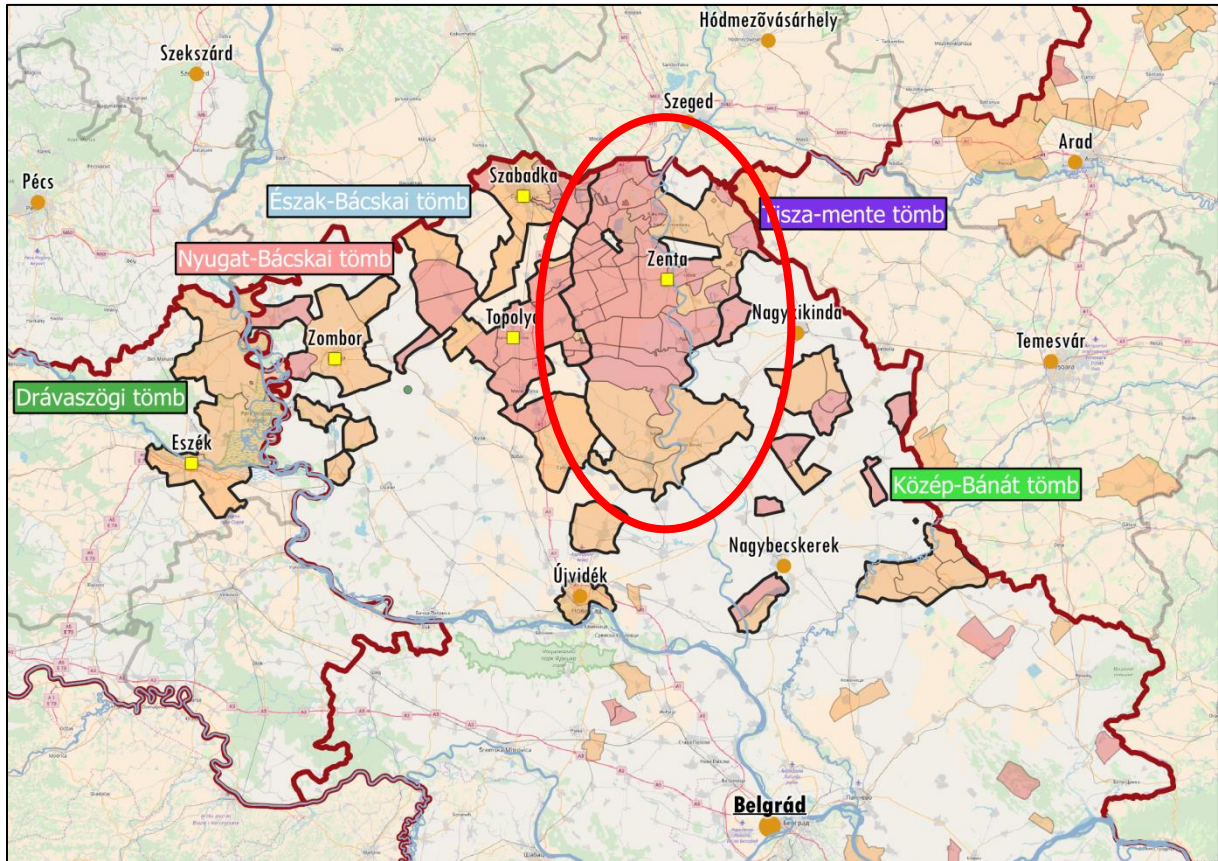
1. A térség főbb jellemzői

1.1 Elhelyezkedése

A kutatás során lehatárolt Tisza menti tömb településeinek döntő többsége az Észak-bánáti közigazgatási körzet települési közé tartozik. A területet északról a magyar határ, délről a Közép-bánáti körzet, nyugatról Észak-Bácska, keletről pedig a román határ fogja közre. Természetes határa a térségnek nincs, amióta a mocsaras területek lecsapolásra kerültek, így részleges elválasztó hatásuk lecsökkent.

1. ábra: A tömb földrajzi elhelyezkedése a Kárpát-medencében
Az adatok forrása: A szomszédos országok statisztikai hivatalai

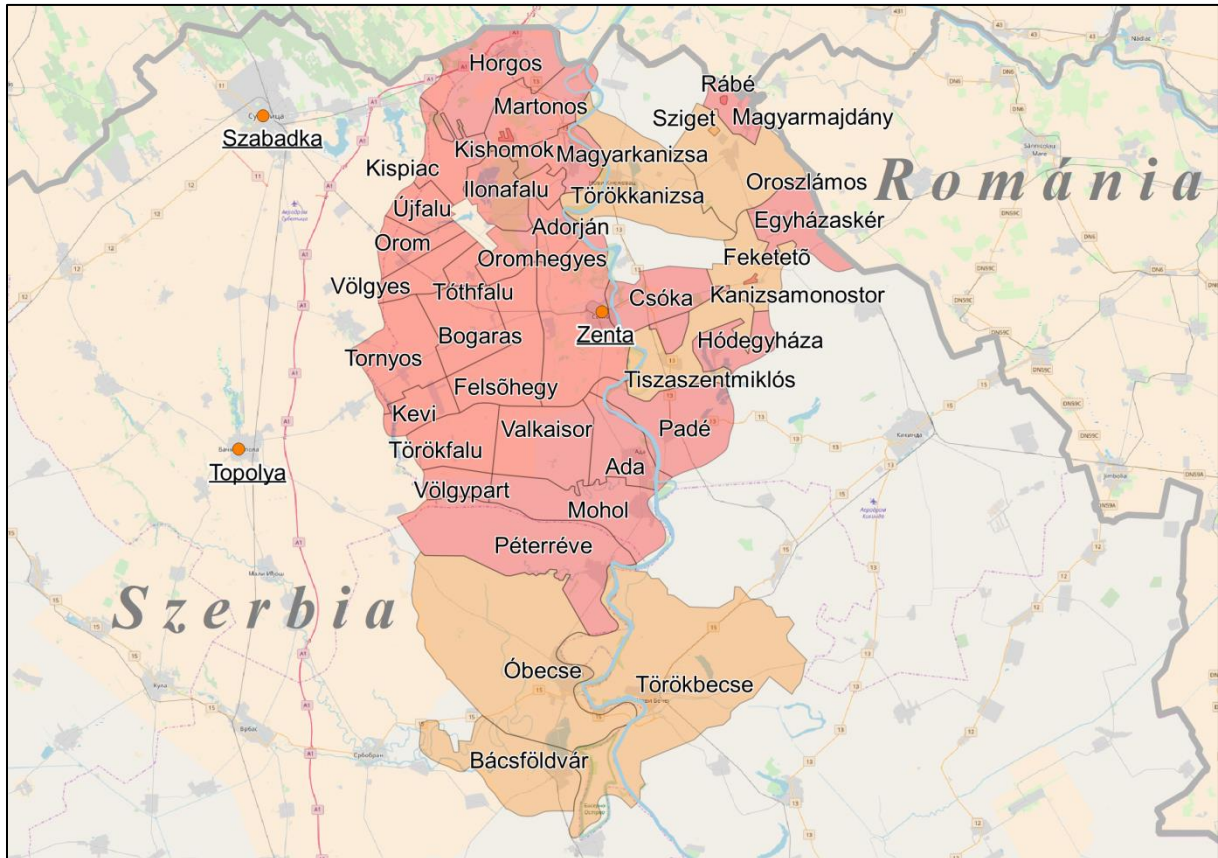

2. ábra: A tömb földrajzi elhelyezkedése a Vajdaságban
Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala

1.2 A térség települései

A tömb települései a szerb politikai és közigazgatási intézményrendszer szerint az Észak- és Dél-Bánát területéhez tartoznak. Összesen 29 olyan település található a területén, ahol a magyar lakosság aránya meghaladja az 50%-ot.

3. ábra: A tömb településeinek földrajzi elhelyezkedése

Piros: 50% feletti, narancssárga: 10% és 50% közötti magyarságaránnyal rendelkező települések

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala

A tömb központja a Tisza jobb partján fekvő Zenta, amely maga is magyar többségű település. A közel 19 ezer fős, egyre fogyó népességű városban a magyar lakosság aránya eléri a 77 százalékot, amely lehetővé teszi, hogy Zenta a magyarság egyik kulturális központja legyen a térségben. A kiváló minőségű szántókkal körülvett településen a mezőgazdasági feldolgozóipar erősödött meg. Korábban cukorgyár, valamint gyümölcs és zöldség feldolgozására alkalmas üzem is működött a településen, azonban az elmúlt években már leállt a termelésük. Jelenleg tésztagyártó üzem működik Zentán. Emellett folyami kikötő is növeli a város közlekedési és áruszállítási lehetőségeit.

Tisza menti tömb				
Magyar név	Szerb név	Teljes népesség száma (fő)	Magyar népesség száma (fő)	Magyar népesség aránya (%)
Központi település				
Zenta	Senta	18 704	14 429	77,14
Magyar többségű települések				
Rábé	Rabe	106	105	99,06
Kishomok	Mali Pesak	94	93	98,94
Völgyes	Doline	390	385	98,72
Tóthfalu	Totovo Selo	618	608	98,38
Törökfalu	Utrine	906	887	97,90
Kevi	Kevi	726	706	97,25
Oromhegyes	Trešnjevac	1 724	1 672	96,98
Kispiac	Male Pijace	1 811	1 753	96,80
Valkaisor	Sterijino	186	179	96,24
Kanizsamonostor	Banatski Monoštor	102	96	94,12
Orom	Orom	1 423	1 339	94,10
Felsőhegy	Gornji Breg	1 726	1 595	92,41
Völgypart	Obornjača	326	300	92,02
Újfalu	Novo Selo	157	143	91,08
Egyházaskér	Vrbica	238	214	89,92
Magyarmajdány	Majdan	210	188	89,52
Hódegyháza	Jazovo	742	654	88,14
Magyarkanizsa	Kanjiža	9 871	8 319	84,28
Horgos	Horgoš	5 709	4 720	82,68
Martonos	Martonoš	1 988	1 641	82,55
Ada	Ada	9 564	7 799	81,55
Tornyos	Tornjoš	1 592	1 278	80,28
Bogaras	Bogaraš	568	433	76,23
Adorján	Adorjan	1 037	717	69,14
Padé	Padej	2 376	1 543	64,94
Mohol	Mol	6 009	3 585	59,66
Csóka	Čoka	4 028	2 240	55,61
Ilonafalu	Vojvoda Zimonić	244	135	55,33
Jelentős (10-50%) magyar lakosságarányú települések				
Óbecse	Bečej	23 895	10 323	43,20
Bácsföldvár	Bačko Gradište	5 110	2 102	41,14
Feketetó	Crna Bara	437	168	38,44
Törökkanizsa	Novi Kneževac	6 960	2 355	33,84
Tiszaszentmiklós	Ostojićevo	2 324	609	26,20
Törökbecse	Novi Bečej	13 133	3 210	24,44
Sziget	Siget	198	43	21,72
Oroszlámos	Banatsko Arandjelovo	1 398	303	21,67
Összesen		126 630	76 869	60,70

1. táblázat: A tömb településeinek főbb jellemzői

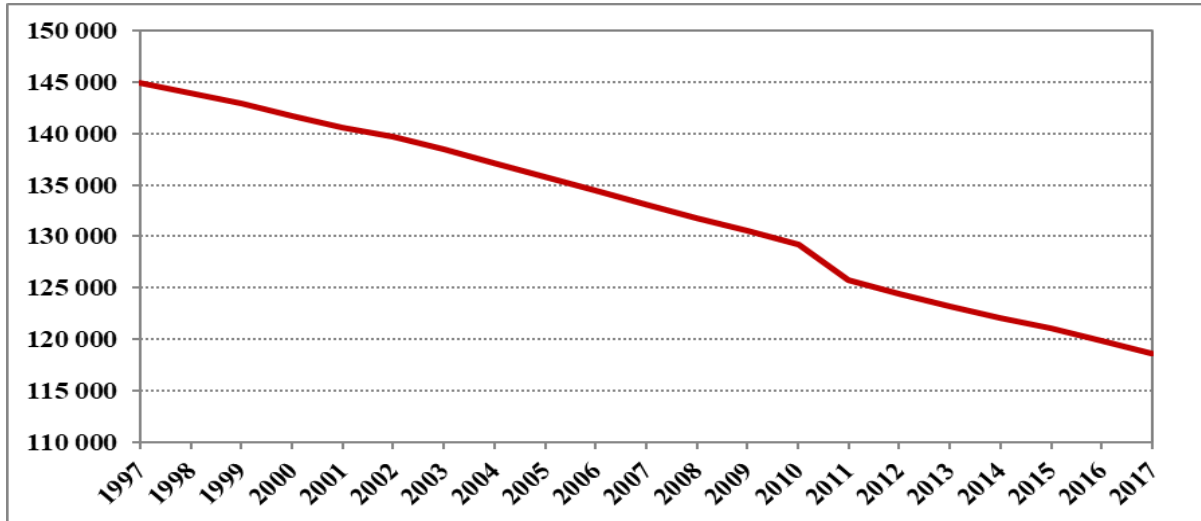
Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala

2. A térség társadalmi-gazdasági alapmutatói

2.1 Demográfia

Népesség, népmozgalom

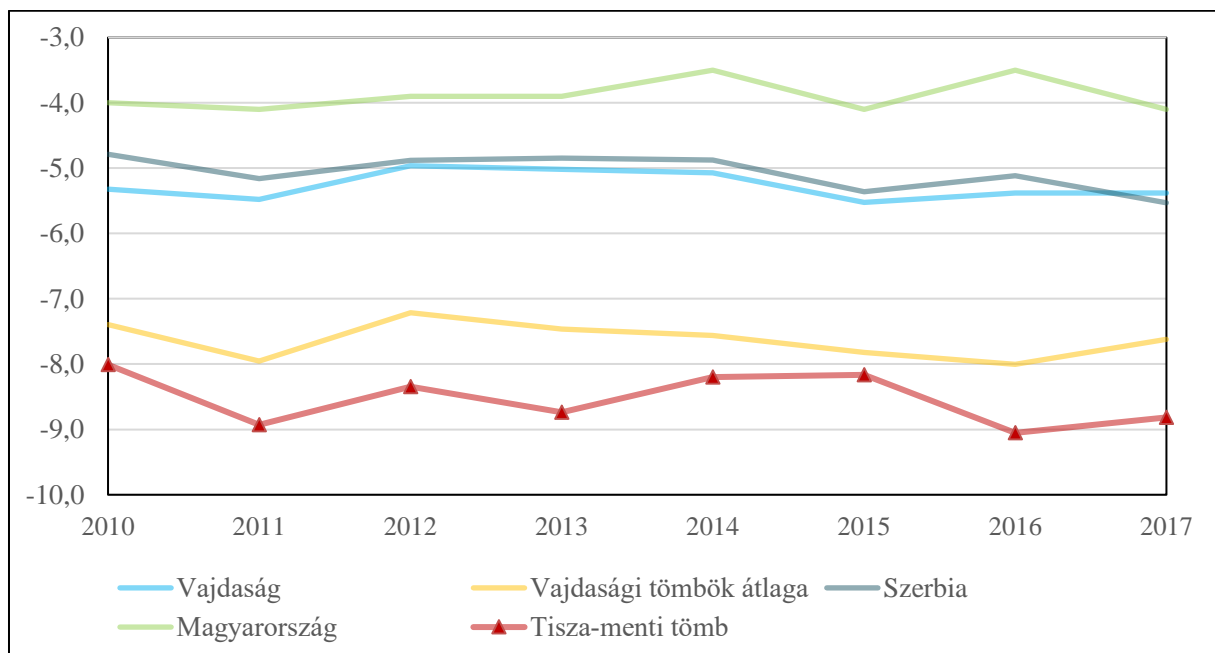
4. ábra: A tömb állandó népességének változása (fő) (1997–2017)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala

Tisza menti tömb	Vajdaság	Vajdasági tömbök átlaga	Szerbiai átlag	Anyaországi átlag
-22,21	-8,63	-16,68	-8,23	-5,14

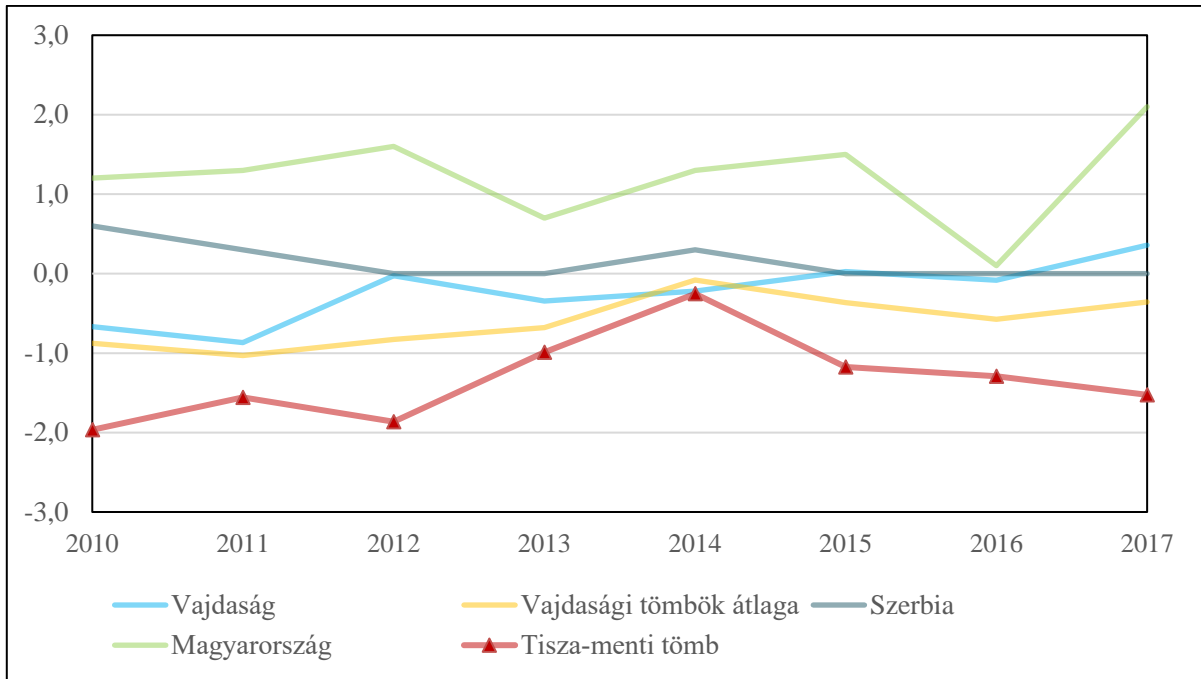
2. táblázat: A népességváltozás aránya (%) (1997–2017)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

5. ábra: A természetes szaporodási ráta alakulása (‰) (2010–2017)

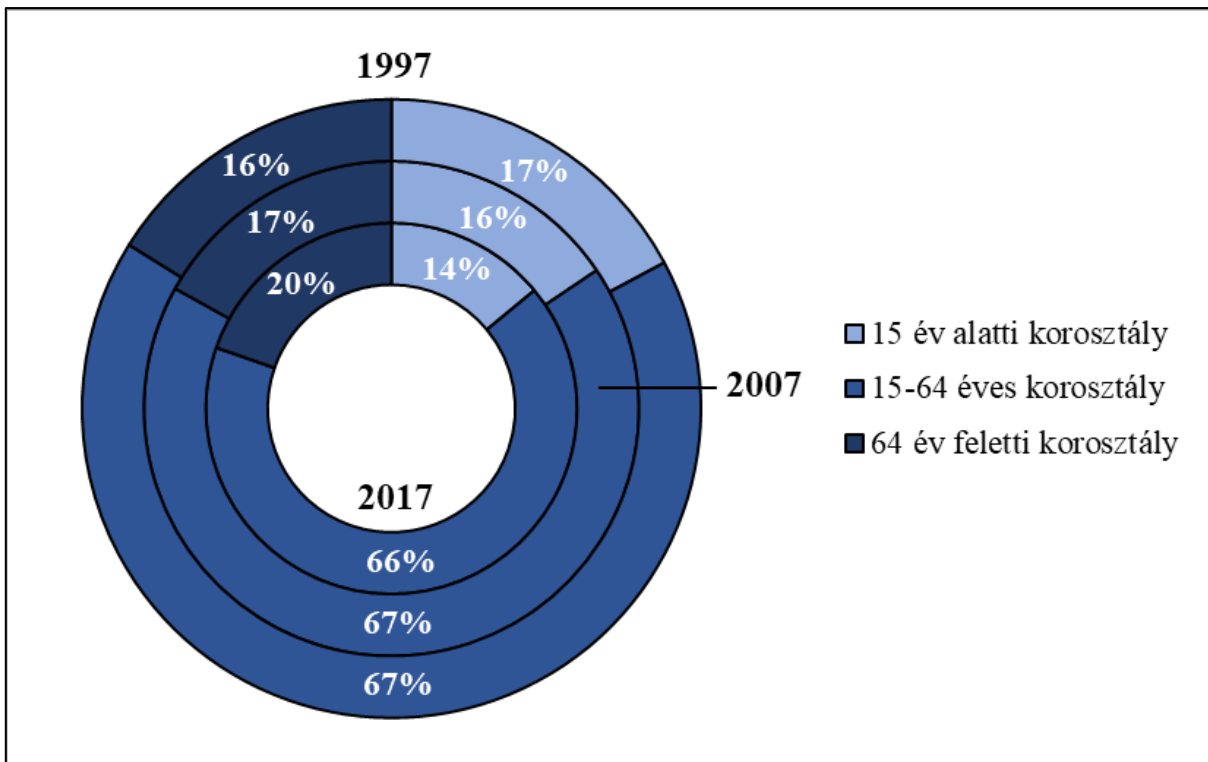
Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

6. ábra: A vándorlási egyenleg alakulása (‰) (2010–2017)¹

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

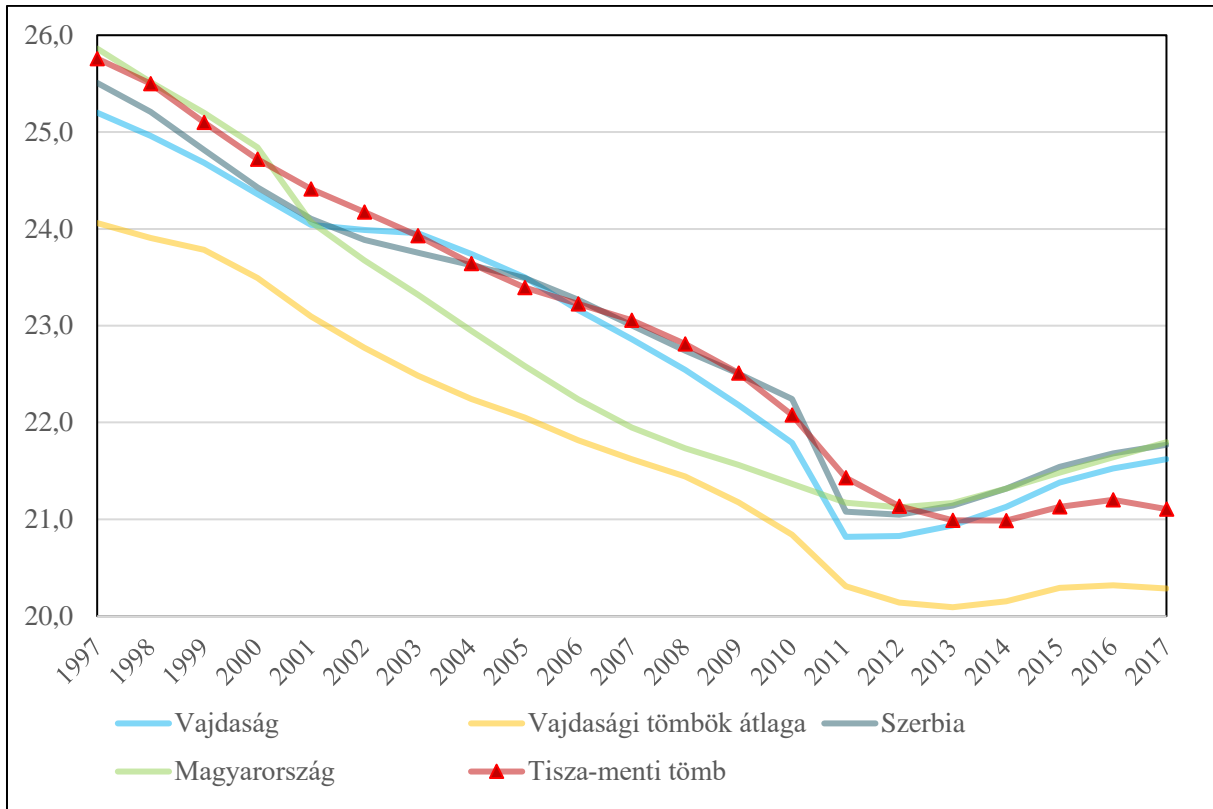
Korszerkezet

7. ábra: A népesség korszerkezete a főbb korcsoportok szerint (%) (1997, 2007, 2017)

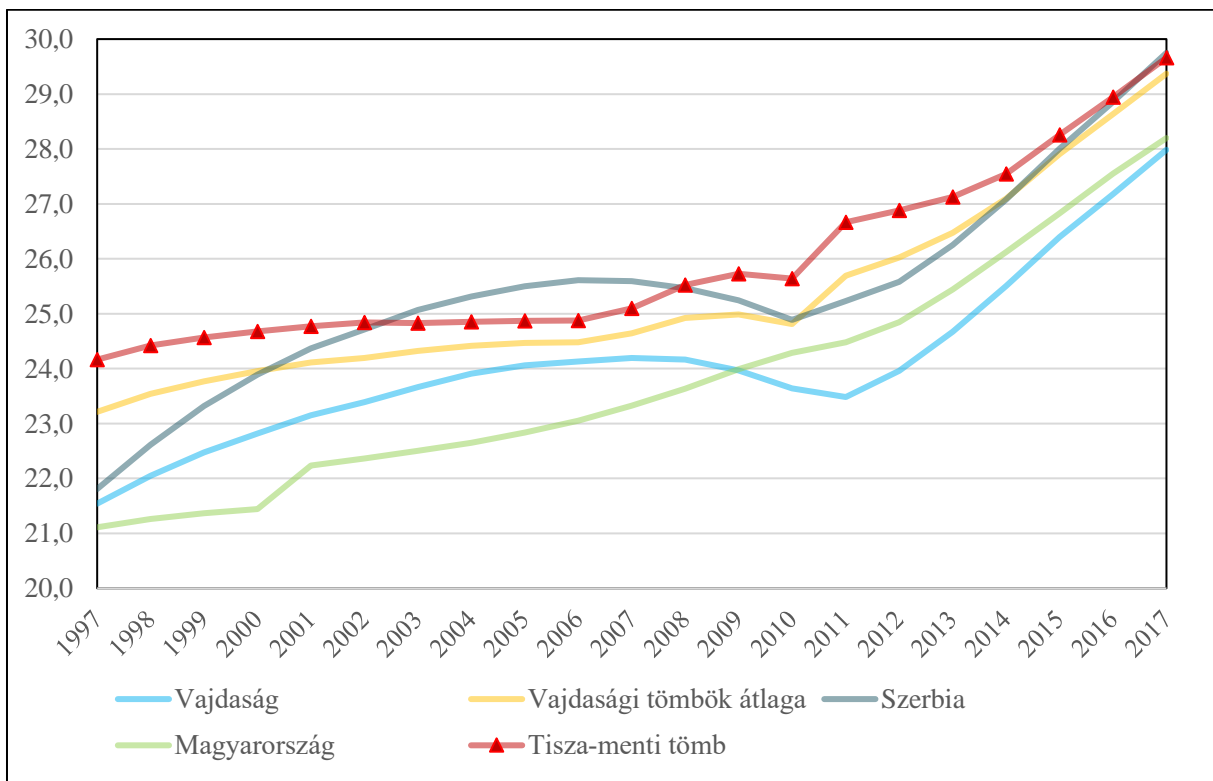
Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala

¹ Az országos adatok esetében a belföldi vándorlási egyenleg értelemszerűen zéró, így Szerbia és Magyarország értéke a nemzetközi vándorlási egyenleget mutatja. A többi vizsgált térség esetében a belföldi vándorlási egyenleg összegét mutatja a diagram.

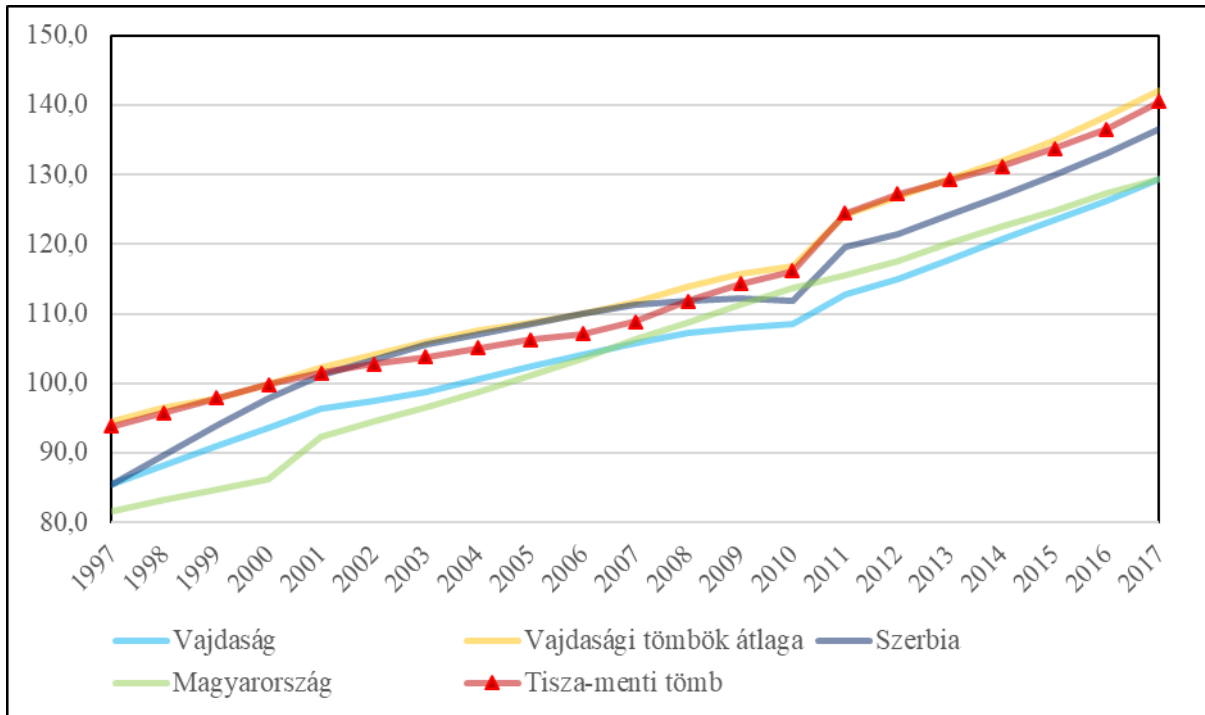
8. ábra: A gyermekkorú népesség eltartottsági rátája (%) (1997–2017)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

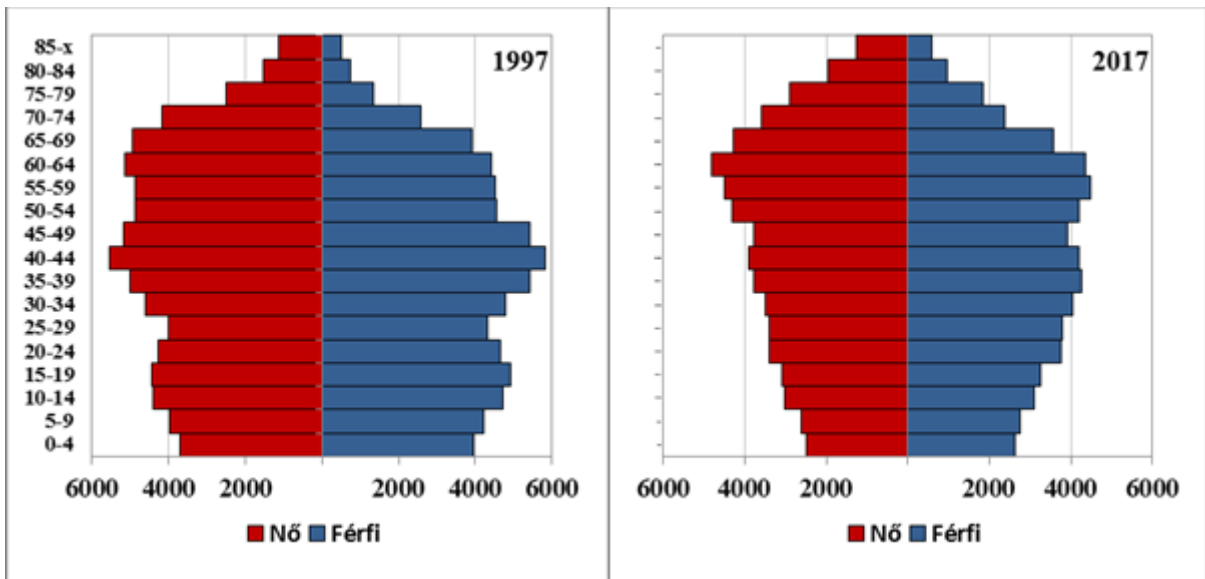
9. ábra: Az időskorú népesség eltartottsági rátája (%) (1997–2017)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

10. ábra: Az öregedési index változása (%) (1997–2017)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

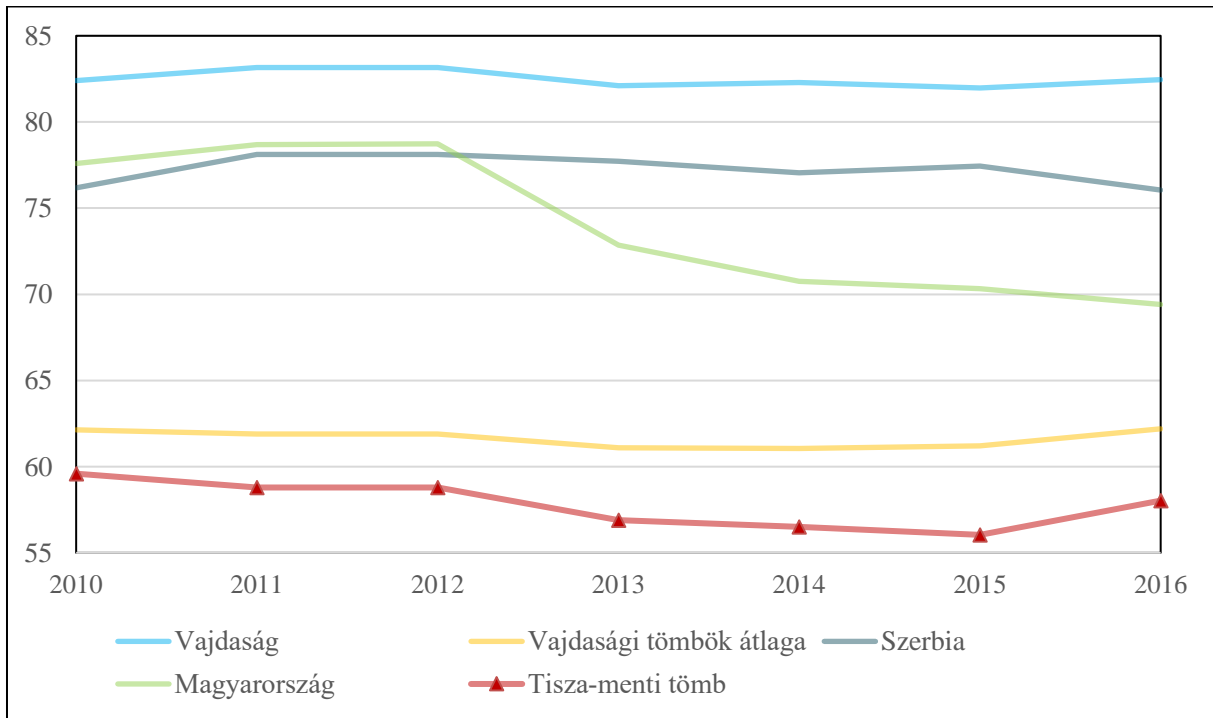
11. ábra: A tömb korfája (1997, 2017)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala

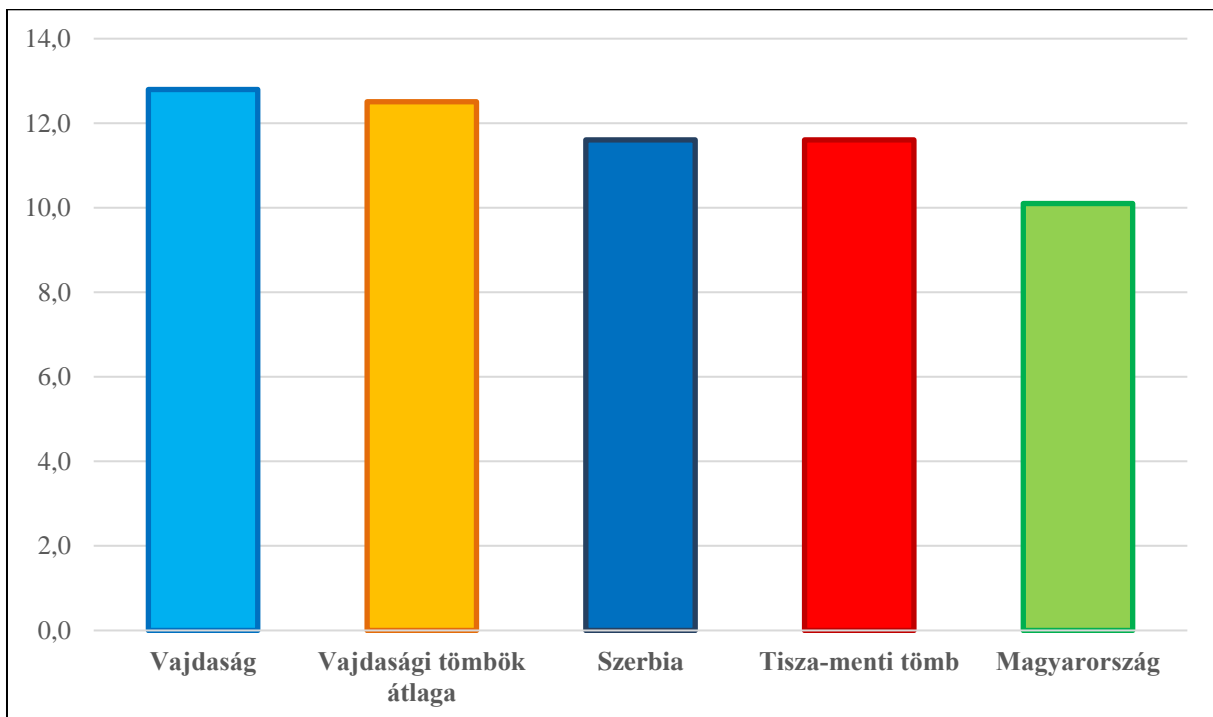
2.2 Oktatás

Óvodák

12. ábra: Az egy óvodára jutó óvodások száma (fő) (2010–2016)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

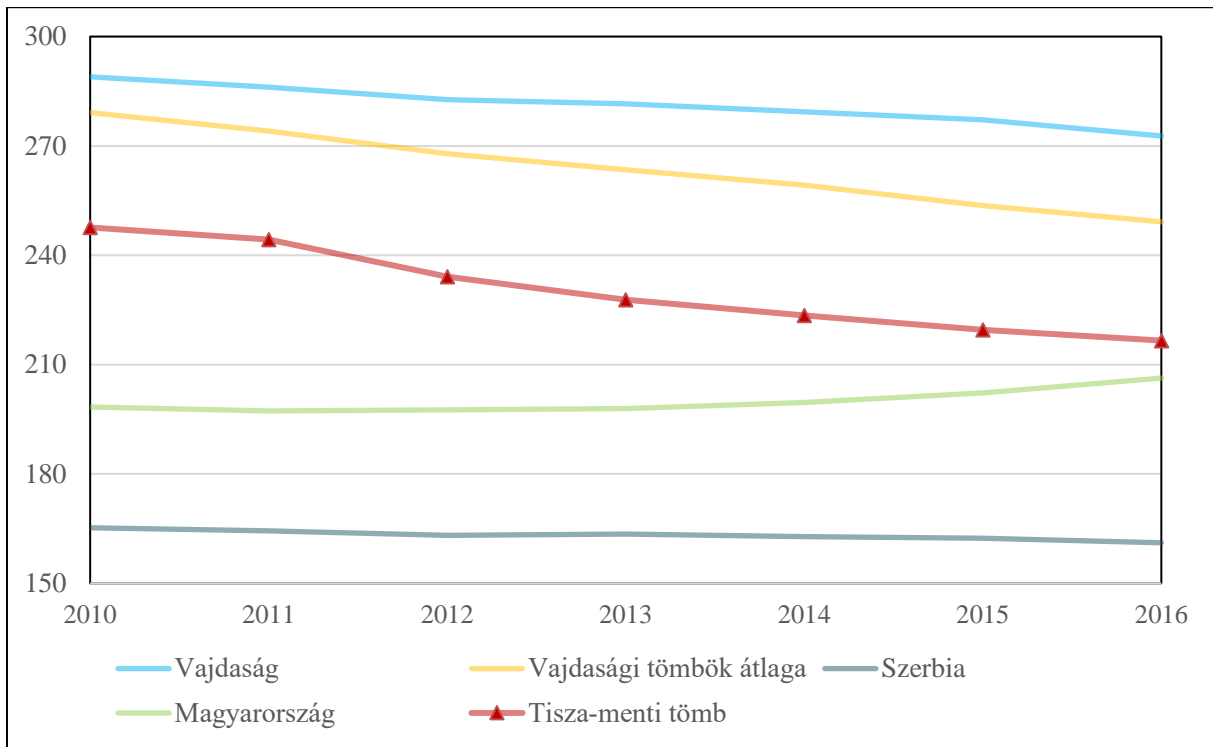

13. ábra: A egy óvodapedagógusra jutó óvodások száma (2016)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

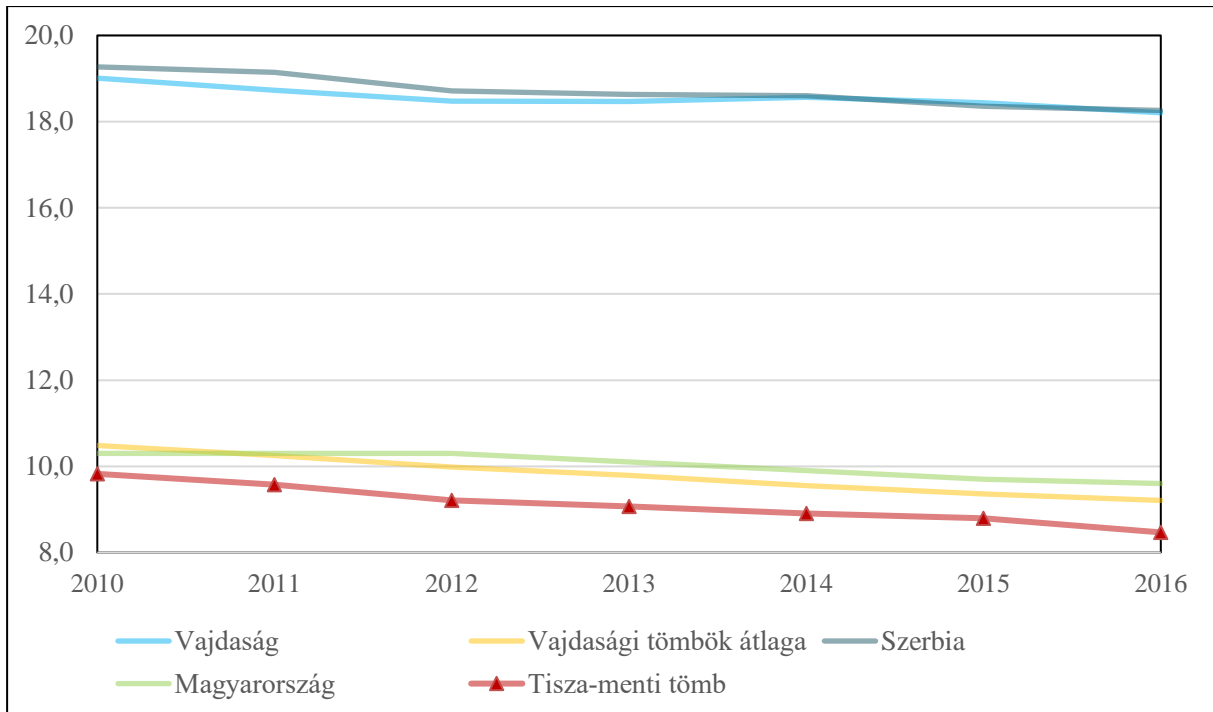

Általános iskolák

14. ábra: Az egy általános iskolára jutó tanulók száma (fő) (2010–2016)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

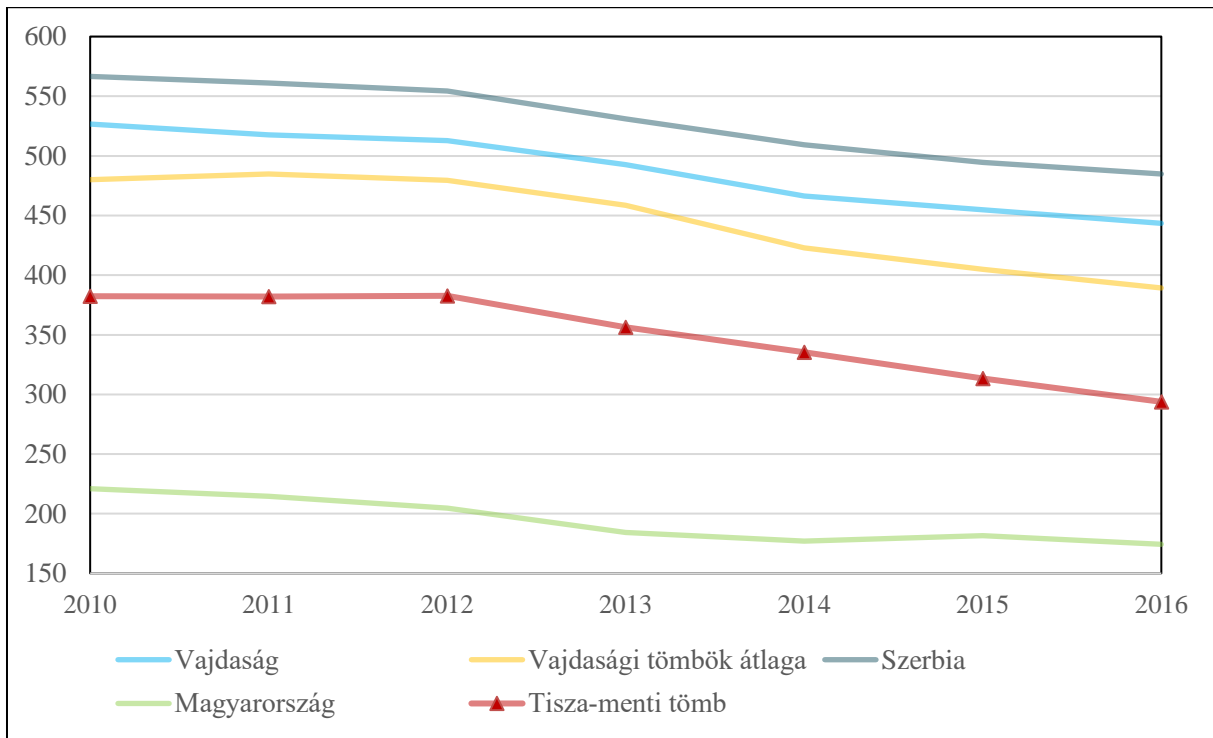

15. ábra: Az egy általános iskolai pedagógusra jutó diákok száma (fő) (2010–2016)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

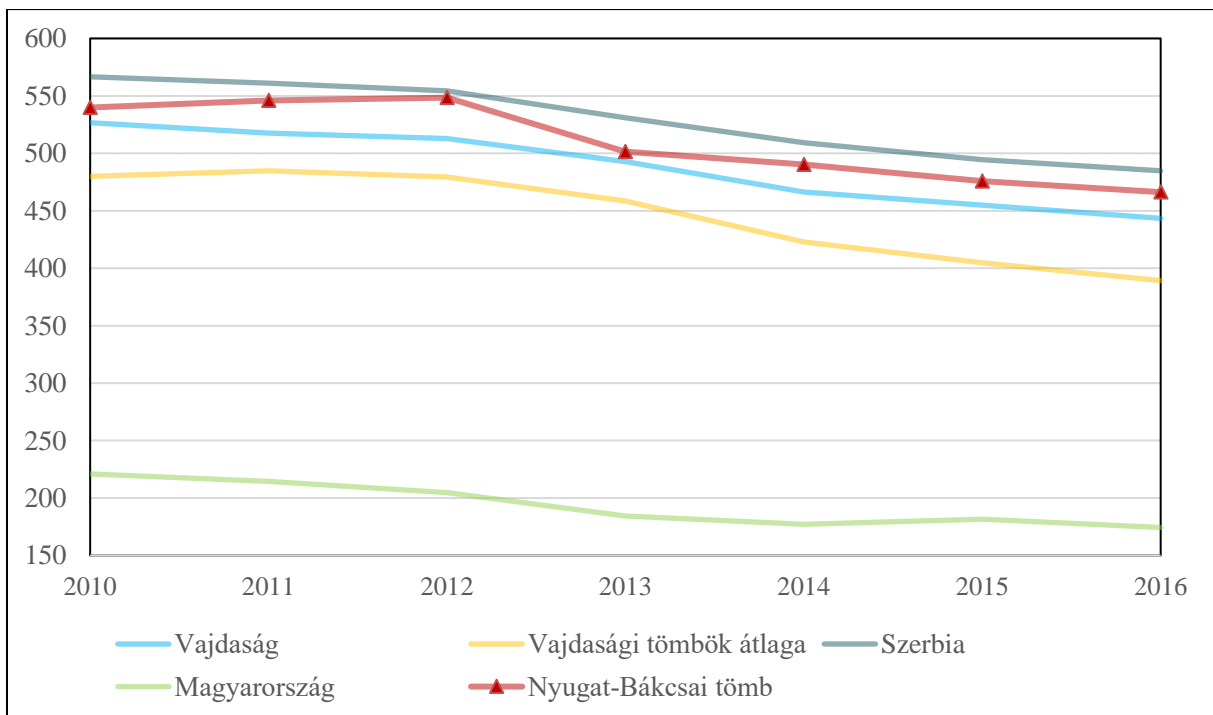

Középiskolák

16. ábra: Az egy középiskolára jutó tanulók száma (fő) (2010–2016)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

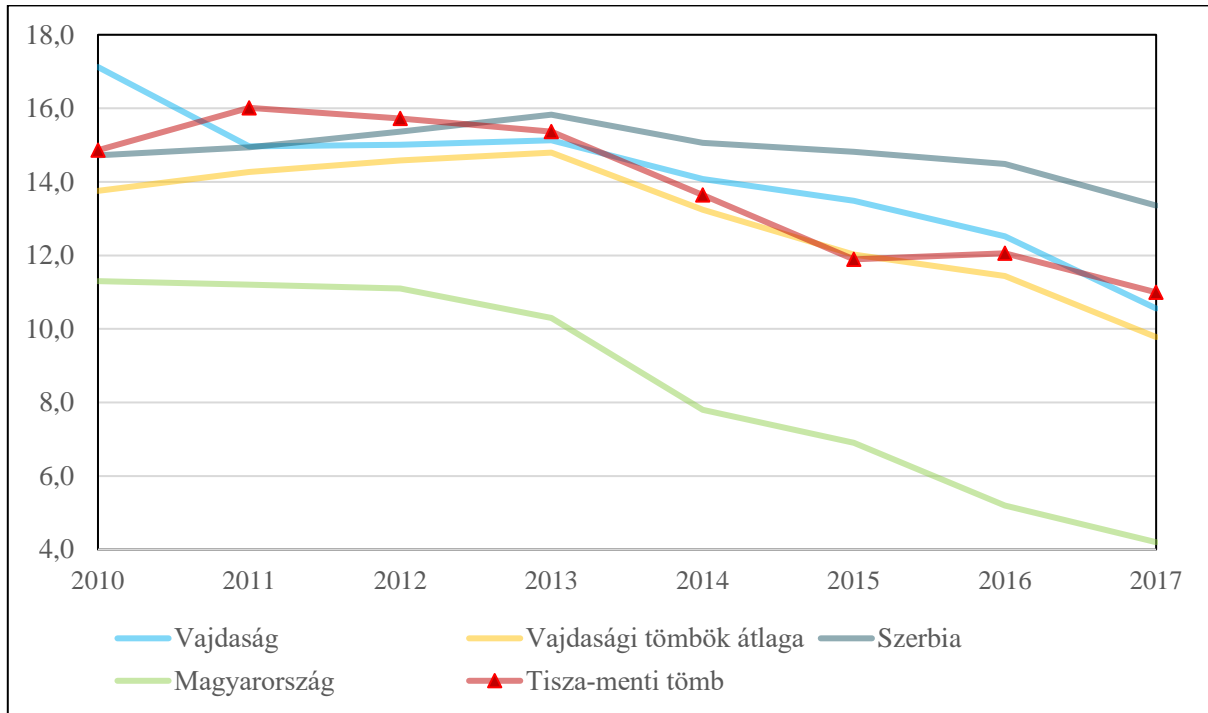

17. ábra: Az egy középiskolai tanárra jutó diákok száma (fő) (2010–2016)

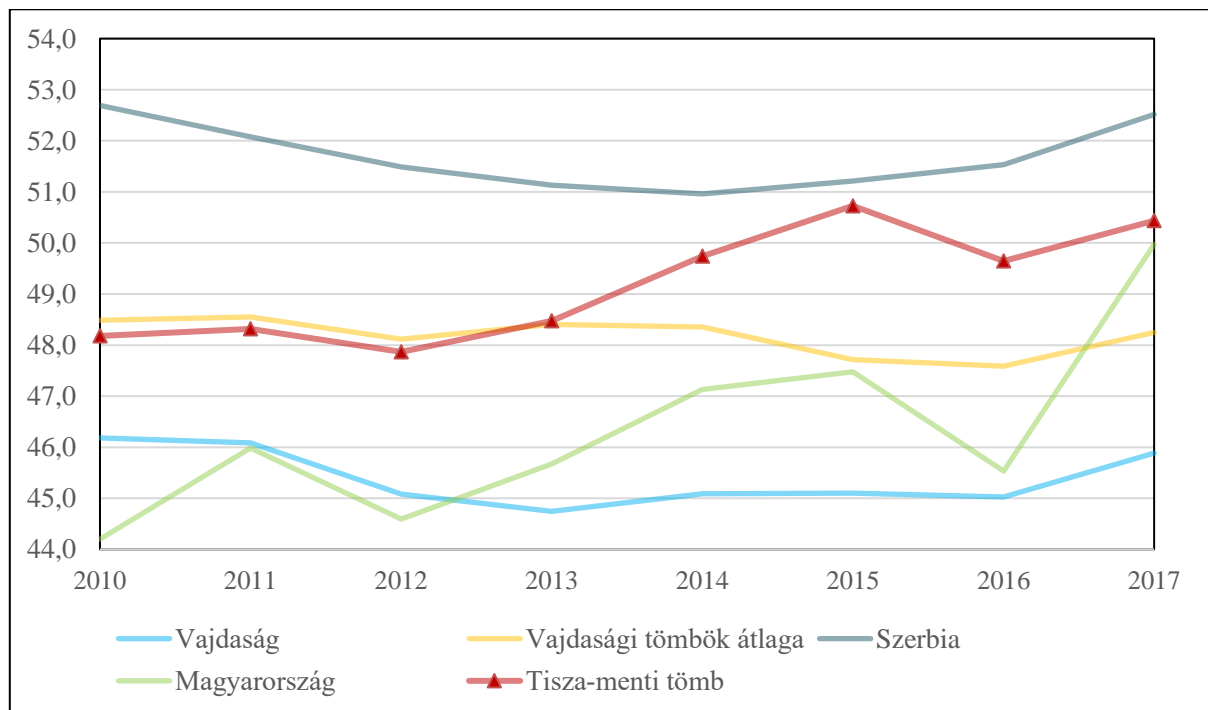
Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

2.3 Munkaerőpiac

18. ábra: A regisztrált munkanélküliek aktív népességhez mért aránya (%) (2010–2017)
Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

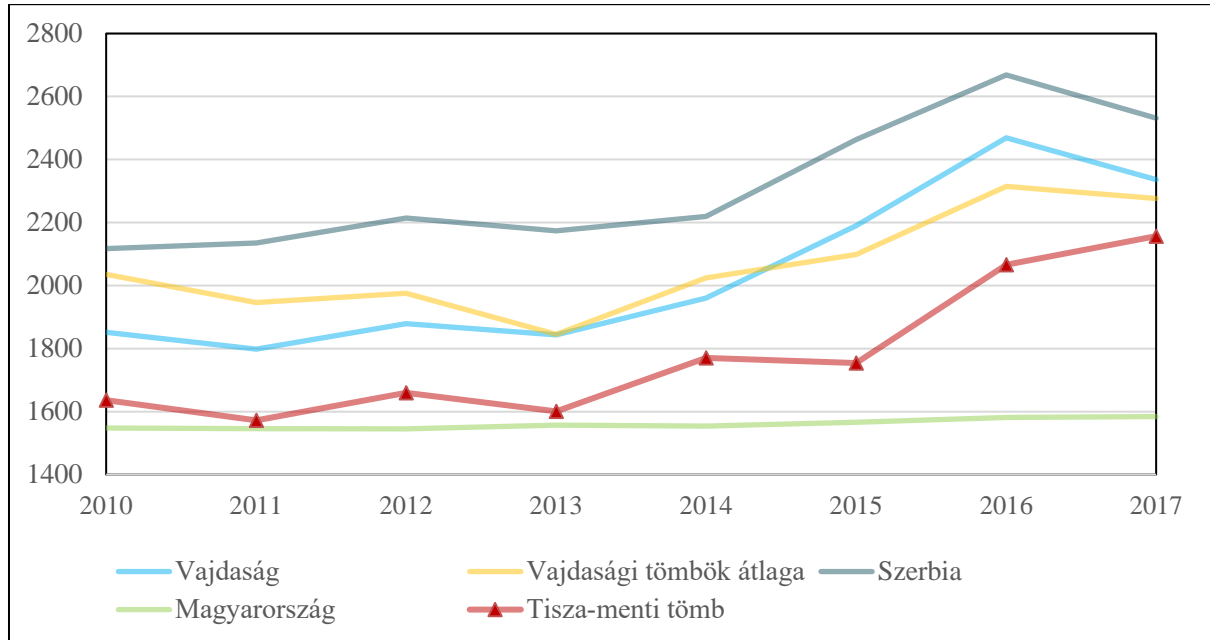

19. ábra: A nők aránya a regisztrált munkanélküliek között (%) (2010–2017)
Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

3. A térség egyéb elérhető mutatói

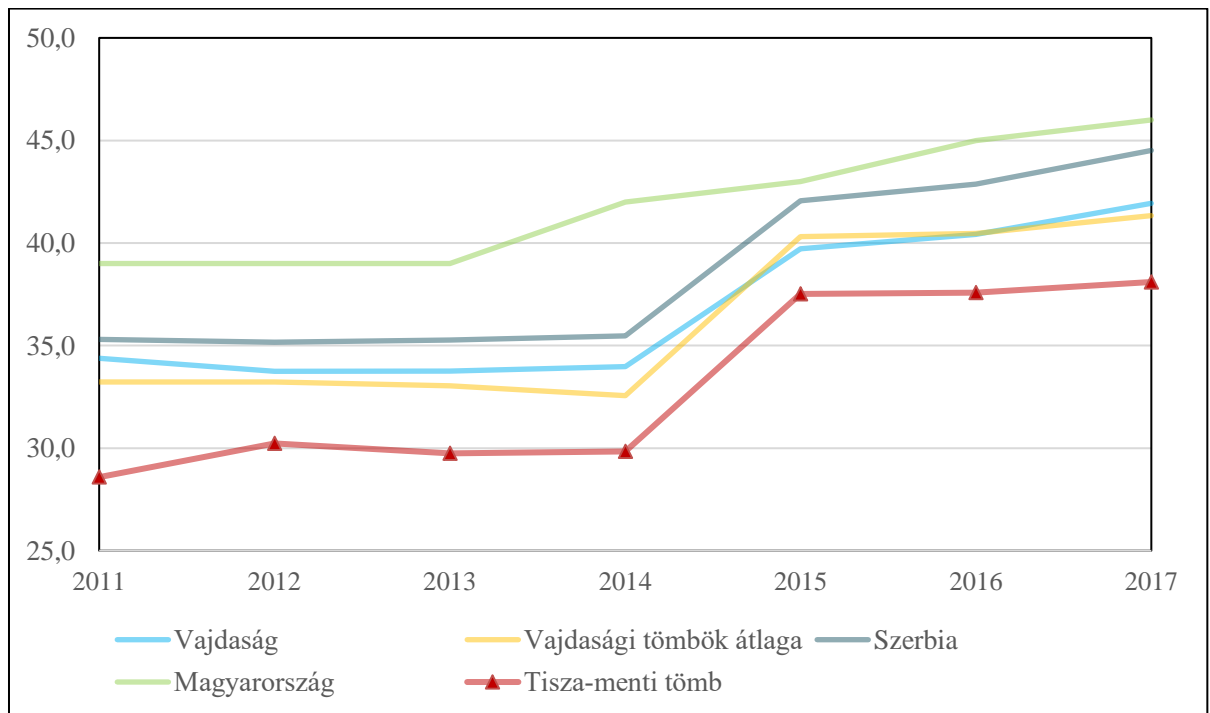
3.1 Egészségügy

20. ábra: Az egy háziorvosra jutó lakosok száma (fő) (2010–2017)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal

3.2 Gazdaság, munkaerőpiac

21. ábra: Az alkalmazotti ráta alakulása (%) (2011–2017)

Az adatok forrása: A Szerb Köztársaság Statisztikai Hivatala, Központi Statisztikai Hivatal